

Ђорђе Оташевић (Београд)

СЕМАНТИЧКЕ ДЕФИНИЦИЈЕ НОВИХ ФЕМИНИНУМА

У српској и словенској лингвистици више пута је расправљано о томе да ли су именице којима се означавају занимања која обављају жене, те звања и титуле које жене имају („фемининуми“, „феминативи“) секундарни номинати, односно да ли су изведене од својих моционих парњака мушког рода или не. Од одговора на ово питање вероватно је зависило на који ће начин фемининуми бити семантички идентификовани у описним речницима српско(хрватско)г и других словенских језика.

Семантичке дефиниције фемининума најчешће су се ослањале на семантичке дефиниције њихових моционих парњака.

уредница ж *женска особа уредник*; **учитељица** и **учитељица** ж *жена учитељ*. (ц. *Речник српскохрватскога књижевног језика* : Књига шеста, Нови Сад: Матица српска, 1976)

архитектица ж *жена архитект*; **водителјица** ж *жена водитељ*; **панкерка** ж *девојка панкер*. (ц. Иван Клајн, *Речник нових речи*, Нови Сад: Матица српска)

Понегде су фемининуми навођени у оквиру речничког чланка без семантичке дефиниције, као део творбеног гнезда, уз упућивање на именицу мушког рода.

кopljaš *m* (G *kopljaša*) *sport* *atletičar* *bacač koplja*; **кopljašica** *ž v.* *kopljaš*. (ц. *Hrvatski enciklopedijski rječnik* : K-Ln, Zagreb: EPH – Novi Liber, 2004).

Ексерцирајући најновије неологизме, који су се у српском језику појавили у трећем миленијуму, приметили смо да се у највећем броју случајева оба моциона парњака појављују истовремено. Ово је посебно упадљиво код речи које су чешће у језику младих. Сматрамо да се семантичка идентификација ових фемининума не може ослањати на именицу мушког рода. Због тога се у „Грађи за речник нових речи“, која се објављује у Но-

воречју, фемининуми семантички дефинишу без упућивања на моциони парњак.

бѣјцамперка ж.р. *особа женског рода која се бави бејзцампом, екстремним спортом који се састоји од скокова с падобраном с високих зиданих грађевина, мостова, антена и литица.*

бѣнцѣрка ж.р. *особа женског рода која (опсесивно) гледа више епизода телевизијских серија у низу.*

вѣјперка ж.р. *особа женског рода која користи, пуши вејп.*

У семантичкој дефиницији придева и прилога јављају се оба парњака.

бѣнцѣрскѣй, -ā, -ō *који, -а, -е се односи на бинцовање/бинцовачинг, бинцѣре и бинцѣрке (бинцѣрице).*

бѣнцѣрски прил. *на начин карактеристичан за бинцѣре и бинцѣрке (бинцѣрице).*

вѣјперскѣй, -ā, -ō *који, -а, -е се односи на вејпере и вејперке.*

Ово не значи да сматрамо да су семантичке дефиниције фемининума, као и одговарајућих придева и прилога, у постојећим описним речницима погрешне. Дескриптивни речници одражавају време у коме су настали или настајали. На пример, рад на монументалном Речнику САНУ, далеко најзначајнијем делу српске лексикографије, започет је крајем 19. века, а највећи прилив грађе, како наводи Ирена Грицкат, био је 1918. године. Неологизми из „Грађе за речник нових речи“, објављени у овом броју *Новоречја*, ексцерпирани су у првој половини 2019. године.